

26.10.2018

Nurmijärven kunta
Kokkonen Marjaana
PL 37
01901 NURMIJÄRVI

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto Nurmijärven kirkonkylän vanhan sähkölaitoksen alueen asemakaavan muutoksesta (1-198), osallistumis- ja arviointisuunnitelma

HEL 2018-010605 T 10 03 01

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo on tutustunut kirkonkylän vanhan sähkölaitoksen alueen asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Muutos koskee korttelia 2028 ja osaa korttelista 2029 sekä katualuetta Punamullantie, Pratikankujan ja Krannilanpolun välisellä alueella. Museo lausuu asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta seuraavan.

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Nurmijärven kirkonkylässä. Asemakaavan muutoksen tarkoituksena on tutkia alueen maankäyttöä ja mahdollisuuksia täydennysrakentamiselle. Alueella ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleis- tai osayleiskaavaa. Kirkonkylän osayleiskaavan laadinta on käynnistetty vuonna 2016. Alueen voimassaolevat asemakaavat ovat vuodelta 1990. Nurmijärven maankäytön kehityskuva 2040 (vuodelta 2011) on luokitellut alueen taajamatoimintojen alueeksi.

Nurmijärven rakennusperintöselvitys (luonnos 2010) ja sen täydentäminen kirkonkylän osalta ovat maakuntamuseon näkemyksen mukaan riittävät selvitykset alueen kulttuurihistoriallisista arvoista ja sen merkityksestä kulttuuriympäristönä. Tarkemmin ko. selvityksissä on tunnistettu asemakaava-alueelta kolme inventoitua kohdetta: sähkölaitoksen konttori ja johtajan asunto, entinen sähkölaitoksen toimitila ja entinen terveystalo. Kohteet on arvioitu rakennusperintöselvityksessä ja niillä on todettu olevan kulttuurihistoriallisia arvoja, joiden vuoksi ne tulee asemakaavassa varustaa suojelumerkinnöin ja -määräyksin.

Nurmijärven kirkonkylä oli maaseutumaisen pitäjän suurin kylä 1800- ja 1900-luvun vaihteeseen saakka, jolloin Rajamäki tehdastaajamana kasvoi kirkonkylää suuremmaksi. Kirkonkylä pysyi Nurmijärven toiseksi

26.10.2018

suurimpana taajamana 1960-luvulle saakka, jolloin Klaukkala kasvoi sen ohi. 1970-luvulla kirkonkylän asukasmäärä ylitti jälleen Rajamäen. Kunnan hallinto keskitettiin kirkonkylään ja kunnan tehtävien lisääntymien johti uusien rakennusten rakentamiseen. Nurmijärven kunnan sähkölaitos perustettiin vuonna 1918. Sähkölaitoksen konttori ja johtajan asunto rakennettiin 1936. Kivirakennus edustaa klassismia. Rakennus on suojeltu sr-merkinnällä jo voimassa olevassa asemakaavassa. Museo katsoo, että rakennuksen säilyminen tulee jatkossa edelleen turvata suojelumerkinnällä ja asianmukaisella suojelumääräyksellä. Sähkölaitoksen toimitalo vuodelta 1947 tulee sekin huomioida suojelumerkinnällä kaavassa siltä rakennusosalta kuin se on inventoinnissa esitetty. Pihanpuoleinen harjakattoinen laajennusosa on vuodelta 1967. Uusinta osaa Punamullantien varressa ei ole arvotettu kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi. Kolmas kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde alueella on vanha terveystalo vuodelta 1947. Puurakenteinen terveystalo valmistui heti sotien jälkeen, ilmeisesti mallipiirustusten mukaan. Myös sille tulee antaa asemakaavassa suojelumerkintä ja -määräys. Kaava-alueita rajaava nykyinen Punamullantie on entinen historiallinen Tuusula-Vihti maantie. Tie on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi.

Maakuntamuseo katsoo, että uusi rakentaminen kaavoitettavalla alueella tulee sopeuttaa kirkonkylän kulttuuriympäristöön. Kirkonkylän rakennuskanta on kerroksista eriaikoina rakennettua, mutta sen yhdistävänä tekijänä on väljä rakennustapa ja pienipiirteisyys. Maaseutumaisessa ympäristössä puurakentaminen oli pitkään vallitseva rakennustapa ja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetty puurakentaminen onkin kirkonkylän rakennettuun ympäristöön sopeutuvaa ja siten kannatettavaa. Jotta tuleva ympäristö täydentyy toivotulla tavalla, saattaa olla mielekäästä laatia alueelle viitesuunnitelma.

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö